

Štandardy účasti verejnosti na tvorbe materiálov
(zpracované požiadavky účastníkov Participatívneho fóra, UKB BA – 08.03.2023)

Štandard	vysvetlenie
Zrozumiteľnosť a vplyv	Očakávania od zapojených aktérov, ich vplyv na výsledný obsah materiálu, ako aj priebeh procesu prípravy materiálov by mal byť jasne a zrozumiteľne definovaný pred spustením procesu a dodržaný v priebehu procesu.
Reprezentatívnosť	V procese prípravy materiálov je zabezpečená účasť všetkých skupín aktérov, na ktorých môže mať materiál významný vplyv. Aktér, ktorý v procese prípravy materiálov reprezentuje skupinu záujmov (skupinu so záujmami), je oprávnený v jej mene hovoriť na základe overiteľného mandátu (je štatutár, predseda predsedníctva a i.) a/alebo overiteľného nominačného procesu (rozhodnutie členskej základne, predsedníctva, zasadnutia rady a i.). Je potrebné zabezpečiť reprezentatívnosť toho-ktorého segmentu, z ktorého jednotlivý aktér pochádza – pri procese nesmie byť opomenutý hlas neorganizovaných skupín aktérov.
Inkluzívnosť, debarierizácia, dostupnosť a otvorenosť	Každý, kto má záujem byť súčasťou procesu, by mal byť zapojený primeraným spôsobom. Špeciálny zreteľ je kladený na zraniteľné skupiny resp. skupiny s menej silným hlasom a na ich špecifické potreby účasti. Zo strany tvorcu a dizajnéra procesu je potrebné budovať s jednotlivými aktérmi vzájomnú dôveru – nielen v samotný proces, ale i vo vzájomnú spoluprácu. Dôvera musí byť budovaná na poskytnutí relevantných dát a otvorených zdrojoch. Informovanie o príprave materiálu musia byť inkluzívne a dostupné pre všetkých (špeciálny fókus musí byť kladený na zdravotne znevýhodnených – na ich požiadavky: napr. tlmočenie do posunkového jazyka).
Transparentnosť a včasnosť	Čo možno najviac informácií (ideálne všetky) o procese prípravy materiálu je potrebné zverejniť čo najskôr a dbať na priebežné informovanie počas celého procesu prostredníctvom verejne dostupných informačných zdrojov, s cieľom budovanie dôvery v proces. Brať na zreteľ špecifické obdobia roka: napr. sviatky a prázdniny. Dĺžka obdobia, v ktorom je možné materiál pripomienkovať, musí byť priamo úmerná náročnosti materiálu. Verejnosť treba do procesu zapojiť v období, keď je reálna možnosť dokument obsahovo ovplyvniť.

<p>Zúčtovateľnosť</p>	<p>Rozhodnutia (napr. o miere zapracovania pripomienok/návrhov či zloženia účastníkov), ktoré boli realizované pred spustením procesu, ako aj rozhodnutia realizované počas procesu, sú komunikované a argumentačne podporené. Procesy by sa mali riadiť (už) vopred prijatými verejnými politikami – nie krátkodobými záujmami.</p>
<p>Nezávislosť a nestrannosť</p>	<p>Proces prípravy materiálov je realizovaný tak, aby neposkytoval výhody žiadnemu zapojenému aktérovi. Ak je to možné – je prínosné do procesu zapojiť nestranného facilitátora/facilitátorku (dôraz na nestrannosť facilitácie).</p>
<p>Efektívnosť</p>	<p>Organizátori procesu prípravy materiálov okrem jeho prínosov, zohľadňujú aj jeho ekonomickú náročnosť (v prípade relevancie aj sociálno-environmentálnu udržateľnosť). Participatívny proces by mal disponovať svojim rozpočtom. Robustnosť procesov nemusí automaticky znamenať kvalitu vzhľadom na očakávaný cieľ.</p>
<p>Priestor pre kvalitnú diskusiu</p>	<p>V rámci procesu je nutné vytvoriť priestor na kvalitnú diskusiu vo fáze, keď je možné materiál a jeho štruktúru ovplyvniť. Očakáva sa široká (odborná) konfrontácia rôznych názorov, na rôznych úrovniach (fóra, okrúhle stoly).</p>
<p>Časová realizovateľnosť (harmonogram)</p>	<p>Pri tvorbe materiálu je nutné stanoviť presný časový rámec a harmonogram jeho tvorby príbežne odpočítavať. Proces má byť rozfázovaný, pričom treba vopred definovať intenzitu a úroveň zapojenia aktérov v čase. Okrem maximálnej dĺžky trvania procesu sa odporúča stanoviť aj jeho minimálna (odhadovaná) dĺžka.</p>